

UPUTE ZA SPRJEČAVANJE I SUZBIJANJE EPIDEMIJE COVID-19 VEZANO ZA RAD PREDŠKOLSKIH USTANOVA U ŠKOLSKOJ GODINI 2020./2021.

prema uputama koje je izdao Hrvatski zavod za javno zdravstvo i Ministarstvo znanosti i obrazovanja Zagreb, 24. 08. 2020.

Rad u dječjem vrtiću i školi u sadašnjim epidemiološkim uvjetima, uz poštovanje ovih uputa, smatra se jednako sigurnim za djecu/učenike i zaposlenike kao i rad od kuće, odnosno ostanak kod kuće kada nisu na snazi mjere potpunog zatvaranja.

Mogućnosti provedbe: Svaka ustanova, ukoliko ima uvjete za to, dužna je provoditi sve preporuke, ukoliko ne, dužna ih je prilagoditi uvjetima rada u ustanovi.

Upoznavanje s uputama. Važno je da roditelji/skrbnici (u daljnjem tekstu: roditelj) i djelatnici budu na vrijeme upoznati s ovim uputama.

Telefonom ili na drugi primjeren način ustanova obavještava roditelje o sljedećem:

- **da ne dolaze u pratnji djeteta/učenika ako imaju simptome zarazne bolesti** (npr. povišena tjelesna temperatura, kašalj, poteškoće u disanju, poremećaj osjeta njuha i okusa, grlobolja, proljev, povraćanje), ako im je izrečena mjera samoizolacije ili ako imaju saznanja da su zaraženi s COVID-19,

- **da ne dovode dijete u ustanovu ukoliko:**

- **ima simptome zarazne bolesti** (npr. povišena tjelesna temperatura, kašalj, poteškoće u disanju, poremećaj osjeta njuha i okusa, grlobolja, proljev, povraćanje)

- **ima izrečenu mjeru samoizolacije**

- **imaju saznanja da je zaraženo s COVID-19.**

U svim objektima važno je provoditi i poštovati opće mjere sprječavanja širenja zaraze.

Fizičko udaljavanje. Rad ustanove neophodno je organizirati na način da se osigura koliko je moguće socijalno distanciranje (fizički razmak). Neophodno je poticati fizički razmak, kao i pojačanu osobnu higijenu djece/učenika. Ipak, treba očekivati da će kod djece mlađe dobi (rana i predškolska dob) biti određenih odstupanja u provedbi uslijed specifičnosti i potreba pojedinih odgojno-obrazovnih procesa, njege djeteta te razvojnih značajki pojedinih dobi kao što su:

- istraživanje prostora i predmeta koji okružuju dijete (u određenoj dobi stavljanje u usta ruku i predmeta),

- znatiželja u odnosu na druge osobe/dругu djecu, – motorička nespretnost i nedoraslost,
- potreba za kretanjem.

Higijena ruku. Važno je omogućiti i uvesti u rutinu redovito pranje ruku tekućom vodom i sapunom. Ruke se peru prije ulaska u svoju skupinu/učionicu, prije i nakon pripreme hrane, prije jela, nakon korištenja toaleta, nakon dolaska izvana, nakon čišćenja nosa i kada ruke izgledaju prljavo. Za pranje ruku treba koristiti tekuću vodu i sapun. Pri pranju ruku potrebno je pridržavati se naputaka za pravilno pranje ruku: <https://bit.ly/2ThY08M>. Uz navedeno, prema potrebi može se organizirati pranje ruku prema unaprijed utvrđenom rasporedu najmanje dva puta dnevno po odgojno-obrazovnim skupinama/razrednim odjelima, bez međusobnog kontakta pojedinih skupina/razrednih odjela. Nakon pranja ruku sapunom i vodom, ruke treba osušiti papirnatim ručnikom za jednokratnu upotrebu koji se nakon korištenja baca u koš za otpad s poklopcem.

Dezinfekcija ruku. Prednost se daje pranju ruku tekućom vodom i sapunom. Dezinficijense ne koriste djeca rane i predškolske dobi. Na ulazu u vrtić na nekoliko lako dostupnih mjesta treba postaviti dozatore s dezinficijensom za dezinfekciju ruku odraslih s uputom za korištenje. Djeca rane i predškolske dobi ne dezinficiraju ruke, nego ih češće peru sapunom i vodom.

Sredstvo za dezinfekciju treba u količini od 1 do 2 ml nanijeti na suhe i čiste dlanove (obično jedan potisak, ili prema uputama proizvođača). Dlanove i područje između prstiju treba protrljati dok se ne osuše, a sredstvo nije potrebno isprati.

Organizacija rada s djecom/učenicima. Boravak u vrtićima preporučljivo je organizirati na sljedeći način:

- u odgojno-obrazovni rad neophodno je uključiti svu djecu/učenike
- kod osnivanja novih odgojno-obrazovnih skupina predlaže se osnovati odgojno-obrazovnu skupinu približno jednake veličine (sukladno važećim propisima) te sa što manjim brojem djece
- kod većih odgojno-obrazovnih skupina treba razmotriti mogućnost organiziranja rada u odgovarajućoj prostoriji veće površine
- u slučaju potrebe povećanja broja odgojno-obrazovnih skupina u vrtiću, ravnatelj je dužan obratiti se osnivaču radi pronalaženja odgovarajućega prostora te u skladu s propisima od nadležnog ministarstva zatražiti odobrenje za rad u promijenjenim uvjetima

- za pomoć u rješavanju specifičnih organizacijskih pitanja pojedinih okruženja vezanih uz razvoj epidemiološke situacije, ustanova se treba javiti nadležnom Stožeru civilne zaštite.

Koliko god je to moguće, neophodno je smanjiti fizički kontakt (bliski kontakt):

- djece i odgojitelja iz jedne odgojno-obrazovne skupine s djecom i odgojiteljima drugih skupina
- roditelja djece i djelatnika ustanove
- kod putovanja u/iz ustanove
- prilikom ulaska i izlaska iz ustanove
- tijekom cjelokupnog boravka u ustanovi.

Svaka odgojno-obrazovna skupina boravi u jednoj prostoriji.

Preporučuje se u svakoj pojedinoj ustanovi kada je god to nužno i moguće kako bi se osigurala što veća socijalna distanca sljedeće:

- na početku ili na kraju svake smjene potrebno je svakodnevno primjereno čišćenje prostorija sukladno uputama (vidjeti na kraju dokumenta).
- izbjegavati fizički kontakt djece iz različitih odgojno-obrazovnih skupina u dječjim vrtićima pri izvođenju kraćih programa s djecom predškolske dobi.
- Vezano za zajedničke prostorije preporučuje se:
  - prolazak skratiti na minimum
  - da u vremenu prolaska djece i odgojitelja iz jedne odgojno-obrazovne skupine tim prostorijama, druge skupine ne prolaze
  - da djeca prilikom prolaska nepotrebno ne dodiruju površine ili predmete
  - da djeca prolaze po najkraćoj mogućoj unaprijed utvrđenoj/označenoj ruti kretanja (primjerice od ulaza do sobe, pri čemu je potrebno unaprijed utvrditi/označiti rutu kretanja)
  - ako je moguće kroz hodnike organizirati kretanje u jednom smjeru ili označiti put kretanja
    - odgojitelj s djecom provodi što je moguće više vremena na otvorenom
    - krevetići za dnevni odmor djece, stolovi za jelo razmiču se tako da djeca u dječjem vrtiću leže, odnosno sjede na što većoj udaljenosti u prostoriji (približno 1,5 m, a po mogućnosti 2 m) jer svako smanjenje razmaka povećava razinu transmisije bolesti u populaciji, ali opet tako da sva djeca budu uključena u ustanovu.

Organizacija prostora

Preporučene značajke prostorije u kojoj boravi jedna odgojno-obrazovna skupina djece:

- prostorija što veće površine i visine, prozračna i osunčana (odgovarajući izvor dnevnog svjetla)
- prostorija je vratima odvojena od prostorija u kojima borave druge skupine
- prostorija se može dobro provjetriti vanjskim zrakom
- prehranu organizirati u prostoriji u kojoj borave djeca/učenici na način da se hrana unaprijed podijeli u porcije ili kao pakirane obroke
- prehranu je iznimno moguće organizirati u blagovaonici (preporučuje se pridržavanje preporuka za ugostiteljske objekte, vidjeti na kraju dokumenta, uz naznaku da razmak između djece treba biti dva metra ili najveći moguć s obzirom na broj djece i veličinu blagovaonice; moguće je postavljanje pregrade na stolovima između djece
- preporučuje se da se boravak u blagovaonici i drugim zajedničkim prostorijama organizira po skupinama, po mogućnosti da se jasno na vidnom mjestu naznači maksimalan broj osoba koje u isto vrijeme mogu boraviti u tim prostorima
- izbjegava se ulazak drugih osoba (primjerice zbog čišćenja, popravka ili donošenja hrane) u prostoriju sve dok djeca/učenici borave u njoj
- korištenje toaleta treba organizirati na način da se jasno odredi i na vratima naznači maksimalan broj korisnika, označi mjesto za red (po mogućnosti vani), put kretanja i dostupne umivaonike (poštujući fizički razmak); važno je da se pojedino dijete drži na udaljenosti koliko je moguće većoj od druge djece (primjerice, ako je toalet manje površine dijete može pričekati izvan toaleta da drugo dijete izađe); također je potrebno poticati djecu/učenike na redovito pranje ruku tekućom vodom i sapunom nakon korištenja toaleta.

Djelatnici i učenici s kroničnim bolestima

Djelatnicima s kroničnim bolestima koje može bitno predstavljaju veći rizik za razvoj težih oblika bolesti COVID-19 (djelatnici s respiratornim, kardiovaskularnim, malignim bolestima, dijabetesom, imunodeficijencijama) preporučuje se nošenje maske. S obzirom da se rizik od zaraze u dječjem vrtiću za odgojitelje te školi za učitelje nije do sada pokazao većim od rizika od zaraze na bilo kojem drugom radnom mjestu ili u zajednici, smatra se da samo izrazito vulnerabilne (osjetljive) osobe ne smiju raditi u dječjem vrtiću i školi, dok osobe s većinom kroničnih bolesti mogu raditi u dječjem vrtiću i školi jednako kao i na drugim radnim mjestima. Za svaku izrazito vulnerabilnu osobu (djelatnik i dijete/učenik) ili osobu koja dijeli kućanstvo s izrazito vulnerabilnom osobom, potrebno je pojedinačno razmotriti situaciju uzimajući u obzir aktualnu epidemiološku situaciju. Odluku o tome donosi liječnik primarne zdravstvene

zaštite kao i o eventualnim drugim posebnim mjerama zaštite poput nošenja maske i sl. (pedijatar, liječnik obiteljske medicine, te za učenike kod izostanaka duljih od mjesec dana liječnik školske medicine).

Ulazak i izlazak iz dječjeg vrtića

Ustanova vodi evidenciju ulaska/izlaska bilo da je riječ o ovlaštenom ili neovlaštenom osoblju (ovlašteno osoblje uključuje: djecu, osoblje, pomoćno i administrativno osoblje, ostalo osoblje kojem je odobren ulazak; neovlašteno osoblje uključuje: roditelje/skrbnike, neupisanu braću/sestre, drugo osoblje koje nije nužno za rad ustanove).

Evidencija ulazaka i izlazaka mora se obaviti na adekvatan način da se ne stvaraju grupiranja na ulazu. Ovlaštena osoba ulazi u ustanove na način da održava razmak od najmanje 1,5 m u odnosu na sve druge osobe (po mogućnosti prema oznaci na podu), dezinficira ruke na ulazu te izbjegava zadržavanje i grupiranje. Ulazak/izlazak se odvija u fazama prema protokolu koji izrađuje ustanova.

Do daljnjeg su zabranjeni svi posjeti ustanovama (primjerice izvođenje kazališne predstave i sl.). Neophodno je osigurati protok/dolazak što manjeg broja osoba, kako na ulazu u ustanovu, tako i u unutarnjim prostorima ustanove.

U dijelu uputa koji se odnosi na uključivanje djece s teškoćama u razvoju u ustanovama koje provode posebne programe za djecu s teškoćama u razvoju, predviđen je nastavak rehabilitacijskih i drugih terapijskih postupaka/usluga iz sustava socijalne skrbi sukladno odgovarajućim preporukama (navedeno kasnije).

Oprema

Djecu treba poučiti da, koliko je to moguće i primjereno dobi, ne dijele svoj pribor i stvari s drugom djecom.

Ulazak roditelja u dječje vrtiće

Kada dovodi i odvodi dijete, roditelj ili druga osoba u pratnji djeteta može ući u dječji vrtić. Roditelj ili druga osoba u pratnji dovodi dijete do garderobe pred prostorijom u kojoj dijete boravi. **Roditelj ili druga osoba u pratnji djeteta ulazi u vrtić na način da održava razmak od najmanje 1,5 m a po mogućnosti 2 m u odnosu na sve druge osobe, dezinficira ruke na ulazu te izbjegava zadržavanje i grupiranje u ustanovi. Malo duže zadržavanje (oko 15 minuta) moguće je samo kod prilagodbe djeteta na novu sredinu na početku uključivanja u ustanovu.** Međusobni razmak ne trebaju držati osobe iz istog kućanstva. U pratnji djeteta

uvijek je samo jedna odrasla osoba. **Roditelj ili druga osoba u pratnji djeteta obavezno u ustanovi nosi masku te bez maske ne može ući u ustanovu već dijete preuzima djelatnik ispred ulaza u ustanovu.**

Postupanje djece po ulasku u vrtić. Dijete ulazi tako da odlazi do garderobe, obuva papuče, skida jaknu te pere ruke sapunom i vodom prije ulaska u sobu.

Organizacija rada ustanova

Ulazak i dostava u vrtić

Ulazna vrata otvaraju se na poziv telefonom ili zvonom tijekom radnog vremena i dežurstva. Dostavu za potrebe ustanove preuzimaju nadležni radnici ustanove na vanjskim vratima, a ulaz je dozvoljen iznimno serviserima i ostalim službama čije usluge su neophodne (što uključuje dosljednu provedbu preventivnih i protuepidemijskih mjera poput provjere vode za ljudsku potrošnju, zdravstvene ispravnosti hrane i sl.) uz obveznu mjeru dezinfekcije ruku i po potrebi nošenja zaštitne maske i zamjenske obuće ili jednokratnih nazuvaka.

Spremačice i čišćenje

Spremačica iz jutarnje smjene prva ulazi u ustanovu. Zadnja osoba koja izlazi iz ustanove je spremačica iz poslijepodnevne smjene koja dezinficira sve korištene površine.

Provjetravanje prostorija

Prostorije u ustanovi obvezno je provjetravati više puta dnevno, svakako prije dolaska i nakon odlaska djece, i to u trajanju od najmanje pola sata te pod odmorima ili na način, ako to vremenske prilike dopuštaju, da se ostavi otvoren prozor. Kad je lijepo vrijeme, preporučuje se ostaviti otvorene prozore tijekom odgojno-obrazovnog rada (npr. jedan sprijeda, jedan straga). Ako prozori ne mogu biti stalno otvoreni, prostoriju je potrebno redovito provjetravati tijekom odmora i bar jednom na 5 minuta tijekom sata. Ako postoje prozori na kip na vrhu prozora, isti stalno trebaju biti otvoreni. Na vratima sobe poželjno je imati dio s rešetkom radi ulaska/izlaska zraka. Preporučuje se razmotriti mogućnost ugradnje ventilacije na stropu koja izvlači zrak iz sobe i izbacuje van uz osiguran dovod svježeg vanjskog zraka u prostoriju u kojoj borave djeca.

Čišćenje prostora

Dodirne površine kao što su kvake, ručke na prozorima, radne površine, tipkovnice, konzole, slavine u toaletima i kuhinjama, tipke vodokotlića, daljinski upravljači, prekidači za struju, zvona na vratima, ploče dizala te druge dodirne površine koje koristi veći broj osoba

neophodno je dezinficirati prebrisavanjem više puta (na početku i na kraju svake smjene te najmanje jednom tijekom smjene). Preporuča se izbjegavanje korištenja klimatizacijskih i ventilacijskih uređaja koji izazivaju kovitlanje zraka. Čišćenje se provodi u vrijeme kada su djeca u dvorištu ili nakon njihovog odlaska. Neophodno je pojačano čišćenje WC-a, umivaonika, kvaka u WC-ima, prekidača za svjetlo, tipki na vodokotlićima, površina koje se često dodiruju.

Posebna radna obuća Na samom ulazu u prostor smještaja treba osigurati zaseban prostor za obuvanje radne obuće svim zaposlenicima dječjih vrtića. Dječji vrtići koji imaju pozitivno iskustvo s dezbarijerama u proteklom razdoblju (dezinfekcija potplata), mogu nastaviti s navedenom praksom.

Maske za lice

Maske su obavezne u sljedećim situacijama (mogu se koristiti platnene maske osim pod točkom 1.):

1. medicinske maske i viziri su potrebni odgojiteljima samo ako dijete razvije znakove bolesti tijekom boravka u ustanovi, dok je oboljelom djetetu potrebno osigurati masku (ako narušeno zdravstveno stanje djeteta omogućuje nošenje maske). U tom slučaju se to dijete izolira u zasebnoj prostoriji dok po njega ne dođe roditelj/staratelj, a odgojitelj koji nadzire dijete treba koristiti vizir, masku i jednokratnu pregaču. Po odlasku djeteta iz dječjega vrtića, dezinficira se prostorija u kojoj je dijete bilo izoliran/o, zaštitna oprema se zbrinjava na odgovarajući način, a ruke se operu vodom i sapunom ili dezinficiraju, s time da se prednost daje pranju ruku vodom i sapunom. Unaprijed je potrebno odrediti prostor za izolaciju bolesnog djeteta te odgojno-obrazovnog radnika koji će biti s njim do dolaska roditelja
2. kod potrebe za intimnom njegom djeteta
3. kod komunikacije djelatnika (iako se preporučuje komunikacija između djelatnika prvenstveno na daljinu)
4. za roditelje i druge osobe kada je njihov ulazak u ustanovu nužan (preporučuje se da se roditeljski sastanci održavaju prvenstveno na daljinu)
5. za trećeg odgojitelja u predškolskoj ustanovi koji obavlja poslove pomoćnika djetetu s teškoćama u razvoju, pomoćnoga djelatnika za njegu, skrb i pratnju djeteta rane i predškolske dobi te zdravstvenu voditeljicu.
6. odgojiteljima/učiteljima/nastavnicima i svim drugim djelatnicima škole kod prolaska hodnikom i sl.

7. Maske se preporučuju svim drugim djelatnicima s kroničnim bolestima koje mogu dovesti do težih oblika bolesti COVID-19 ako im zdravstveno stanje omogućuje nošenje maske.

Ako se maske nose u ovim ustanovama, neophodno ih je nositi pravilno na način da cijelo vrijeme prekrivaju nos i usta. Djeca rane i predškolske dobi ne nose zaštitne maske.

Rukavice

Rukavice nose ona zanimanja u kojima su se iste nosile i prije epidemije (kao higijenski standard).

Mjerenje temperature i praćenje pojave simptoma

Djelatnici:

Dnevno mjerenje temperature. Svi djelatnici obavezni su mjeriti tjelesnu temperaturu svaki dan prije dolaska na posao te u slučaju povećane tjelesne temperature ne dolaze na posao, već se javljaju telefonom ravnatelju i izabranom liječniku obiteljske medicine kako je navedeno u nastavku.

Kod dolaska i odlaska s posla, svim se djelatnicima preporučuje svakodnevno mjerenje tjelesne temperature beskontaktnim toplomjerom, kao i utvrđivanje imaju li respiratornih simptoma ili znakove drugih zaraznih bolesti. Kod osobe s povišenom temperaturom izmjerenom beskontaktnim toplomjerom (37,3o C i veća, ovisno na specifikaciji beskontaktnog toplomjera) preporučuje se mjerenje temperature i standardnim toplomjerom pod pazuhom te se povišena temperatura utvrđuje na temelju takvog mjerenja.

Evidencijska knjiga Vodi se evidencija o vrijednostima izmjerene tjelesne temperature i eventualnom postojanju respiratornih simptoma.

Postupanje s febrilnim djelatnikom, odnosno osobama s drugim simptomima zarazne bolesti

S povišenom tjelesnom temperaturom, respiratornim simptomima i drugim simptomima zarazne bolesti nije dozvoljeno raditi, brinuti se o djeci, niti dolaziti u prostor poslodavca, odnosno ustanove, što je i inače nužno u radu ovakvih ustanova. Djelatnici s povišenom tjelesnom temperaturom i/ili respiratornim simptomima odmah napuštaju radna mjesta. Ravnatelj treba imati unaprijed organiziranu zamjenu za takav slučaj.

Djeca

Roditelji su dužni izmjeriti tjelesnu temperaturu djetetu svaki dan prije dolaska u ustanovu te u slučaju povišene tjelesne temperature ne smiju dovoditi dijete u ustanovu, već se javljaju

ravnateljstvu ustanove i izabranom pedijatru/liječniku obiteljske medicine radi odluke o testiranju i liječenju djeteta.

Djeci rane i predškolske dobi preporuka je da svaki dan prije odlaska u ustanovu roditelj u djetetovu bilježnicu upiše vrijednost izmjerene temperature kod djeteta. Bilježnicu roditelj donosi sa sobom u ustanovu, a odgojitelj svakodnevno provjerava. Kod sumnje na povišenu tjelesnu temperaturu te kod pojave akutnih simptoma zarazne bolesti (npr. kašalj, poteškoće u disanju, poremećaj osjeta njuha i okusa, proljev, povraćanje) neophodno je djetetu u dječjem vrtiću ili školi izmjeriti tjelesnu temperaturu. Ako djeca razviju simptome COVID-19 tijekom boravka u ustanovi, odgojitelji odmah obavještavaju roditelje/staratelja, koji u najkraćem roku trebaju doći po dijete.

Sumnja na COVID-19

Znakovi koji upućuju na moguću zarazu COVID-19:

- povišena tjelesna temperatura (po pazuhom $> 37,2$)
- simptomi respiratorne bolesti - kašalj, poteškoće u disanju, grlobolja
- poremećaj osjeta njuha i okusa
- gastrointestinalne smetnje (proljev, povraćanje i bol u trbuhu, posebno kod manje djece).

Djeca/učenicima sa znakovima svih drugih zaraznih bolesti koje se prenose uobičajenim socijalnim kontaktom također ne dolaze u ustanovu.

Postupanje u slučaju sumnje na zarazu

Kod pojave navedenih znakova bolesti dijete ili djelatnik ostaje kod kuće, javlja se najprije telefonom izabranom liječniku obiteljske medicine, odnosno pedijatru koji odlučuje o testiranju prema liječničkoj indikaciji. O navedenom roditelj ili djelatnik telefonom obavještava ustanovu. Ako se znakovi bolesti jave tijekom boravka u ustanovi, odmah treba pozvati roditelja te dijete izolirati u prikladnoj prostoriji do dolaska roditelja. Oboljeli djelatnik odmah napušta ustanovu.

Ravnatelj odmah javlja nadležnom epidemiologu/školskom liječniku:

- svako grupiranje osoba sa sumnjom na COVID-19 (dva i više djelatnika i/ili djece sa sumnjom iz iste sobe)* kao što se to radi i u slučaju drugih zaraznih bolesti koje se obavezno prijavljuju u Republici Hrvatskoj, a prema Listi zaraznih bolesti čije je sprečavanje i suzbijanje od interesa za Republiku Hrvatsku

- svaku pojedinačnu potvrđenu infekciju COVID-19 koju djelatnik, odnosno roditelj imaju obavezu žurno javiti ravnatelju ustanove.

Kod pojedinačnog slučaja pojave simptoma koji mogu upućivati na zarazu COVID-19, odgojno obrazovna skupina u pravilu nastavlja dalje s odgojno-obrazovnim radom, dok se kod grupiranja osoba sa znakovima bolesti* postupa sukladno mišljenju liječnika. **Kada se kod djeteta ili djelatnika utvrdi zaraza COVID-19, postupa se sukladno odluci nadležnog epidemiologa što, između ostalog, znači da se za sve osobe kod kojih se utvrdi da su bile u bliskom kontaktu sa zaraženom osobom u vrijeme kada je osoba mogla biti zarazna izriče mjera aktivnoga zdravstvenog nadzora u samoizolaciji.**

Djeca

Dodirivanje lica

Djecu treba učiti i podsjećati da ne dodiruju usta, nos, oči i lice te da ne stavljaju ruke i predmete u usta; u skladu s njihovom razvojnom dobi.

Kihanje i kašljanje

Djecu/učenike treba poticati da kada kašlju i kišu prekriju usta i nos laktom ili papirnatom maramicom koju poslije trebaju baciti u koš za otpad s poklopcem te oprati ruke. Pri kašljanju i kihanju trebaju okrenuti lice od drugih osoba te izbjegavati dodirivanje lica, usta i oči.

Pribor za jelo

Izbjegavati dijeljenje čaša, šalica, posuđa i pribora za jelo s drugim osobama.

Didaktička oprema i igračke

Opremu glatkih, tvrdih površina koja se lako opere deterdžentom i vodom, potrebno je redovito oprati te kada je moguće izložiti da se osuši na suncu. Didaktičku opremu i igračke koju je nemoguće oprati, a lako je zamijeniti (uzimajući u obzir cijenu, dostupnost i sl.), predlaže se povremeno zamijeniti novom.

Tjelesne aktivnosti i glazbena kultura Djecu i učenike potrebno je poticati na bavljenje športom zbog očuvanja dobrobiti i vlastitog zdravlja. Nastava tjelesne i zdravstvene kulture treba se održavati koliko god je moguće na otvorenom. Vanjski prostor je podijeljen i njegova je upotreba vremenski podijeljena prema odgojno-obrazovnim skupinama. Djecu treba poticati na sudjelovanje u kulturnim aktivnostima kako bi izrazili svoju kreativnost. Aktivnosti vezane uz kulturu koje su dio kurikuluma kao što je glazbena kultura, poželjno je provoditi. Tijekom glazbenih aktivnosti u dječjem vrtiću te na satovima glazbene kulture, kod pjevanja, djecu treba pozicionirati tako da nisu licem okrenuti jedan u drugog (male grupe i veća distanca kod pjevanja). Glazbeni instrumenti koji se mogu lako dezinficirati slobodno se mogu koristiti.

Potpora za djecu s teškoćama u razvoju

Treći odgojitelj u predškolskoj ustanovi, pomoćni djelatnik za njegu i skrb djeteta rane i predškolske dobi, stručni komunikacijski posrednik ubrajaju se u ukupan broj osoba u odgojno-obrazovnoj skupini. U odnosu na drugu djecu i odrasle osobe u ustanovi, dužne su:

- pridržavati se svih pravila fizičke udaljenosti,
- dosljedno provoditi pojačanu osobnu higijenu,
- poticati na pojačanu higijenu i fizički razmak sve djece.

Navedene osobe ne mogu održavati distancu između djeteta s obzirom na prirodu posla te su dužni nositi masku dok stručni komunikacijski posrednik nosi vizir. Kod pomaganja djetetu pri održavanju osobne higijene koriste se jednokratne rukavice.

Edukacija i informiranje:

Nužni su poster i (kao podsjetnici), video materijali i edukacije za učenike i djelatnike. Nužno je postavljanje informativnih postera na ključnim mjestima koji služe kao podsjetnici o higijenskim protokolima u ponašanju u vrijeme pandemije

(npr. u svakom toaletu na vidljivom mjestu treba izvesti upute o pravilnom pranju ruku:

https://www.hzjz.hr/wpcontent/uploads/2020/03/Pranje_ruku_.pdf).

Ostale preporuke:

Provjetravanje objekta vikendom i u neradne dane nije potrebno.

Djecu razredne nastave se može odvesti u šetnju držeći razmak te pridržavajući se Preporuka o načinu stavljanja u funkciju dječjih igrališta te načinu bavljenja rekreativnim sportom na otvorenom za vrijeme trajanja epidemije bolesti COVID-19 (<https://www.hzjz.hr/wpcontent/uploads/2020/03/Dje%C4%8Dja-igrali%C5%A1ta-i-rekreativno-bavljenje-sportom-naotvorenome.pdf>). Po povratku u ustanovu djeca/učenici peru ruke vodom i sapunom. Stručni suradnici koji inače svakodnevno borave u odgojno-obrazovnim skupinama mogu ulaziti u odgojno-obrazovne skupine.

Završne preporuke

U slučaju nemogućnosti organizacije posla zbog većeg broja zaposlenika koji su u samoizolaciji, stožeri civilne zaštite (državni i lokalni) u koordinaciji s osnivačima mogu preraspodijeliti zaposlenike iz drugih odgojno-obrazovnih ustanova, kako bi se osigurala kontinuirana skrb za djecu. Osigurava se kontinuirana nužna suradnja s osnivačem. Za obaveze iz ovih uputa gdje je navedena pozicija ravnatelja, ravnatelj može zadužiti zdravstvenu voditeljicu – medicinsku sestru ili stručnog suradnika ustanove. Svaki zadatak ravnatelj treba

dodijeliti jednoj odgovornoj osobi koja o navedenom vodi dnevnu pisanu evidenciju kada je to moguće. Ove će se upute prilagođavati aktualnoj epidemiološkoj situaciji kao i svim novim preporukama relevantnih institucija posebno Svjetske zdravstvene organizacije. Ove preporuke ne isključuju provođenje drugih preporuka sukladno aktualnoj i promijenjenoj epidemiološkoj situaciji.

DETALJE UPUTA MOŽETE VIDJETI NA STRANICAMA ZZJZ